

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

The Secret and Essence of Brit Hamilah

Rabbi Meir Goldwicht
November 13, 2016 • י"ב חשוון תשע"ז

1 בראשית פרק יח

א וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֵי מְמַרָּא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כְּחַם הַיּוֹם
 ב וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לִקְרַאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה
 ג וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מְצִאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ
 ד יִקַּח-נָא מִעֵט-מִים וְרָחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַחַת הָעֵץ
 ה וְאָקַחָה פַת-לֶחֶם וְסַעְדוּ לְבָכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִי-עַל-כֵּן עָבַרְתֶּם עַל-עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

2 רש"י בראשית פרשת וירא פרק יח

ב) והנה שלשה אנשים - אחד לבשר את שרהט ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. תדע לך שכן כל הפרשה הוא מזכירן בלשון רבים (פסוק ח) ויאכלו, (פסוק ט) ויאמרו אליו, ובבשורה נאמר (שם י) ויאמר שוב אשוב אליך, ובהפיכת סדום הוא אומר (יט כב) כי לא אוכל לעשות דבר, (שם כא), לבלתי הפכי. ורפאל שרפא את אברהם הלך משם להציל את לוט, הוא שנאמר: (שם יז) ויהי כהוציאם אותם החוצה ויאמר המלט על נפשך, למדת שהאחד היה מציל

3 רמב"ן בראשית פרשת וירא פרק יח

א) וירא אליו - לשון רש"י, לבקר את החולה, אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה ובא הקב"ה ושאל בו. והנה שלשה אנשים, המלאכים שבאו אליו בדמות אנשים. שלשה, אחד לבשר את שרה ואחד לרפאות את אברהם ואחד להפוך את סדום, ורפאל שרפא את אברהם הלך משם להציל את לוט, שאין זה שתי שליחות, כי היה במקום אחר ונצטווה בו אחר כן, או ששתייהן להצלה. ויאכלו, נראו כמי שאכלו

4 רמב"ן בראשית פרשת וירא פרק יח

ובספר מורה הנבוכים (ב מב) נאמר כי הפרשה כלל ופרט. אמר הכתוב תחלה כי נראה אליו השם במראות הנבואה, ואיך היתה המראה הזאת, כי נשא עיניו במראה והנה ג' אנשים נצבים עליו. ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך, זה ספור מה שאמר במראה הנבואה לאחד מהם הגדול שבהם. ואם במראה, לא נראו אליו רק אנשים אוכלים בשר, איך אמר "וירא אליו ה'", כי הנה לא נראה לו השם לא במראה ולא במחשבה, וככה לא נמצא בכל הנבואות, והנה לדבריו לא לשה שרה עוגות, ולא עשה אברהם בן בקר, וגם לא צחקה שרה, רק הכל מראה, ואם כן בא החלום הזה ברוב ענין כחלומות השקר, כי מה תועלת להראות לו כל זה

5 רמב"ן בראשית פרשת וירא פרק יח

והנה פירוש הפרשה הזאת, אחרי שאמר כי בעצם היום הזה נמול אברהם (לעיל יז כו), אמר שנראה אליו השם בהיותו חולה במילתו, יושב ומתקרב בפתח אהלו מפני חום היום אשר יחלישנו, והזכיר זה להודיע: שלא היה מתכוין לנבואה לא נופל על פניו ולא מתפלל, ואף על פי כן באה אליו המראה הזאת באלוני ממרא - להודיע המקום אשר בו נימול. וזה גילוי השכינה אליו למעלה וכבוד לו, כענין שבא במשכן ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם (ויקרא ט כג), כי מפני השתדלותם במצות המשכן זכו לראיית השכינה. ואין גלוי השכינה כאן וכאן לצוות להם מצוה או לדבור כלל, אלא גמול המצוה הנעשית כבר, ולהודיע כי רצה האלהים את מעשיהם, כענין שנאמר (תהלים יז טו) אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך.

6 בראשית פרשת וירא פרק כב

ח) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יְרָאָה לּוֹ הֵשֶׁה לְעֹלָה בְּנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו)
 ט) וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לּוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבְּן שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹף אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק
 בְּנֵו וַיֵּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים

7) בראשית פרשת לך לך פרק יב

- (ה) ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן (ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען)
 (ו) ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ)
 (ז) וירא יקנוק אל אברהם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליקנוק הנראה אליו)
 (ח) ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים והעי מקדם ויבן שם מזבח ליקנוק ויקרא בשם יקנוק

8) בראשית פרשת לך לך פרק יג

- (טו) כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתגנה ולזרעך עד עולם)
 (טז) ושמי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה)
 (יז) קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אתגנה)
 (יח) ויאהל אברהם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליקנוק: פ)

9) בראשית פרשת לך לך פרק יב

- (יח) ויקרא פרעה לאברהם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך הוא)
 (יט) למה אמרת אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך)
 (כ) ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו)
 בראשית פרשת לך לך פרק יג
 (א) ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה)
 (ב) ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב)
 (ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי)
 (ד) אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברהם בשם יקנוק)

10) רש"י בראשית פרשת לך לך פרק יב

ויבן שם מזבח - נתנבא שעתידין בניו להכשל שם על עון עכן והתפלל שם עליהם

11) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מד עמוד ב

אמר רבי אלעזר: לעולם יקדים אדם תפלה לצרה, שאילמלא (לא) הקדים אברהם תפלה לצרה בין בית אל ובין העי לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט

12) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יז עמוד ב

תנא: מאה ועשרים זקנים ובהם כמה נביאים תיקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר. תנו רבנן: מנין שאומרים אבות - שנאמר גהבו לה בני אלים, ומנין שאומרים גבורות - שנאמר דהבו לה כבוד ועז, ומנין שאומרים קדושות - שנאמר הבהבו לה כבוד שמו השתחוו לה בהדרת קדש. ומה ראו לומר בינה אחר קדושה - שנאמר ווהקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו, וסמך ליה זוידעו תעי רוח בינה. ומה ראו לומר תשובה אחר בינה - דכתיב חולבבו יבין ושב ורפא לו. אי הכי לימא רפואה בתרה דתשובה! - לא סלקא דעתך, דכתיב טוישב אל ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלוח. ומאי חזית דסמכת אהא, סמוך אהא! - כתב קרא אחרינא: יהסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי הגואל משחת חייכי. למימרא דגאולה ורפואה בתר סליחה היא? והכתיב ושב ורפא לו! - ההוא - לאו רפואה דתחלואים היא, אלא רפואה דסליחה היא. ומה ראו לומר גאולה בשביעית? - אמר רבא: מתוך שעתידין ליגאל בשביעית, לפיכך קבעה בשביעית. והאמר מר:

בששית - קולות, בשביעית - מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא. - מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא. ומה ראו לומר רפואה בשמינית? אמר רבי אחא: מתוך שנתנה מילה בשמינית, שצריכה רפואה, לפיכך קבעה בשמינית

13) ירמיהו פרק ל

- (יב) פי זה אמר יקנוק אנוש לשברך נחלה מכתך)
 (יג) אין דין דיגף למזור רפאות תעלה אין לך)
 (יד) כל מאהביך שכחוך אותך לא ידרשו כי מפת אויב הפיתך מוסר אכזרי על רב עונך עצמו חטאתיך)
 (טו) מה תזעק על שברך אנוש מכאבך על רב עונך עצמו חטאתיך עשיתי אלה לך)
 (טז) לכן כל אכליך יאכלו וכל צריך כלם בשבי ילכו והיו שאסוף למשסה וכל בוניך אתן לבז)
 (יז) כי אעלה ארקה לך וממכותיך ארפאך נאם יקנוק כי נדחה קראו לך ציון היא דרש אין לה: (ס)

14) רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב

הלכה ח
 ההורג את הטריפה אע"פ שאוכל ושותה ומהלך בשוק הרי זה פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם הוא וההורגו נהרג עד שידוע בודאי שזה טריפה ויאמרו הרופאים שמכה זו אין לה תעלה באדם ובה ימות אם לא ימיתנו דבר אחר

15) מדרש אגדה (בוכר) בראשית פרשת לך לך פרק יז

ח] ונתתי לך. מיכן שלא ירשו ישראל את ארץ כנען מאבותיהם אלא בזכות המילה, על מנת כן ניתנה הארץ ללאברהם על שימול, ועל מנת כן ניתנה ליצחק וליעקב על שימולו, ועל דבר זה צוה הקב"ה ליהושע לימול את ישראל בעת שבאו ליכנס לארץ שאלמלא לא היו מולין לא היו יכולים להכנס לארץ

16) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פט עמוד ב

רבי לוי אמר: אחר דבריו של ישמעאל ליצחק. אמר לו ישמעאל ליצחק: אני גדול ממך במצות, שאתה מלת בן שמנת ימים ואני בן שלש עשרה שנה. אמר לו: ובאבר אחד אתה מגרה בי? אם אומר לי הקדוש ברוך הוא, זבח עצמך לפני - אני זובח. מיד - והאלהים נסה את אברהם

17) לשון הזוהרבראשית -

ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה בשביל המילה, ועתידים בני ישמעאל לשלוט בארץ הקדושה זמן רב כשהיא ריקה מכל, כשם שהמילה שלהם היא ריקה בלא שלימות של פריעה והם יעכבו את בני ישראל מלחזור למקומם עד שיושלם זכות המילה של בני ישמעאל

18) יהושע פרק ז

- (א) וימעלו בני ישראל מעל בחרם ויקח עכן בן פרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף יקנוק בבני ישראל
 (ב) וישלח יהושע אנשים מיריחו העי אשר עם בית און מקדם לבית אל ויאמר אליהם לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו האנשים וירגלו את העי
 (ג) וישבו אל יהושע ויאמרו אליו אל יעל כל העם פאלפים איש או פשלשת אלפים איש יעלו ויכפו את העי
 (ד) ויעלו מן העם שמה פשלשת אלפים איש וינסו לפני אנשי העי

- (ה) ויכו מהם אנשי העי כשלושים וששה איש וירדפום לפני השער עד השכרים ויכום במוֹרד וימס ללב) העם ויהי למים
- (ו) ויקרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון יקוק עד הערב הוא וזקני ישראל ויעלו עפר על ראשם
- (ז) ויאמר יהושע אהה אדני יקוק למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן
- (ח) בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך ישראל ערף לפני איביו
- (ט) וישמעו הפנעני וכל ישרי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול: (ס)
- (י) ויאמר יקוק אל יהושע קם לך למה זה אתה נפל על פניך)
- (יא) חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם
- (יב) ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני איביהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם) אם לא תשמידו החרם מקרבכם
- (יג) קם קדש את העם ואמרת התקדשו למחר כי כה אמר יקוק אלהי ישראל חרם בקרבך ישראל לא תוכל לקום לפני איבך עד הסירכם החרם מקרבכם
- (יד) ונקרבתם בבקר לשבטיכם והיה השבט אשר ילכדנו יקוק יקרב למשפחות והמשפחה אשר ילכדנה) יקוק תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו יקוק יקרב לגברים
- (טו) והיה הנלכד בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יקוק וכי עשה נבלה בישראל)
- (טז) וישכם יהושע בבקר ויקרב את ישראל לשבטיו וילכד שבט יהודה)
- (יז) ויקרב את משפחת יהודה וילכד את משפחת הזרחי ויקרב את משפחת הזרחי לגברים וילכד זבדי)
- (יח) ויקרב את ביתו לגברים וילכד עכן בן פרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה)
- (יט) ויאמר יהושע אל עכן בני שים נא כבוד ליקוק אלהי ישראל ותן לו תודה והגד נא לי מה עשית אל) תכחד ממני
- (כ) ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי ליקוק אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי)
- (כא) ואראה וארא בשלל אדירת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים) משקלו ואחמדם ואקחם והנם טמונים בארץ בתוך האהלי והכסף תחתי
- (כב) וישלח יהושע מלאכים וירצו האהלה והנה טמונה באהלו והכסף תחתי
- (כג) ויקחום מתוך האהלה ויבאום אל יהושע ואל כל בני ישראל ויצקם לפני יקוק)
- (כד) ויקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת האדירת ואת לשון הזהב ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עמו ויעלו אתם עמק עכור
- (כה) ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך יקוק ביום הזה וירגמו אתו כל ישראל אכן וישרפו אתם באש) ויסקלו אתם באבנים
- (כו) ויקימו עליו גל אבנים גדול עד היום הזה וישב יקוק מחרון אפו על בן קרא שם המקום ההוא עמק עכור עד היום הזה: פ
- (א) ויאמר יקוק אל יהושע אל תירא ואל תחת קח עמך את כל עם המלחמה וקום עלה העי ראה נתתי בידך) את מלך העי ואת עמו ואת עירו ואת ארצו
- (ב) ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק שללה ובהמתה תבזו לכם שים לך ארב לעיר) מאחריה
- (ג) ויקם יהושע וכל עם המלחמה לעלות העי ויבחר יהושע שלשים אלה איש גבורי החיל וישלחם לילה)

(19) ילקוט שמעוני יהושע רמז יז

ויעלו עפר על ראשם, א"ר אלעזר התחילו מזכירים זכותו של אברהם אבינו, שנאמר ואנכי עפר ואפר, אמרו כלום בנה מזבח אברהם בעי אלא בשביל שלא יפלו בניו בעי

(20) תלמוד בבלי מסכת חולין דף פט עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר בר' שמעון: כל מקום שאתה מוצא דבריו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בהגדה עשה אזניך כאפרכסת, ולא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם וגו', אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: חושקני בכם, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני, נתתי גדולה לאברהם - אמר לפני זואנכי עפר ואפר, למשה ואהרן - אמר חונחנו מה, לדוד - אמר טואנכי תולעת ולא איש, אבל עובדי כוכבים אינן כן, נתתי גדולה לנמרוד - אמר יהבה נבנה לנו עיר, לפרעה - אמר יאמי ה', לסנחריב - אמר יבמי בכל אלהי הארצות וגו', לנבוכדנצר - אמר יגאעלה על במתי עב, לחירם מלך צור - אמר ידמושב אלהים ישבתי בלב ימים

(21) בראשית פרשת מקץ פרק מא

(א) ויליוסף לֵד שְׁנֵי בָנִים בְּטָרִם תְּבוֹא שְׁנַת הָרָעַב אֲשֶׁר יִלְדָה לוֹ אֶסְנֶת בַּת פּוֹטִי פֶרַע פֶּהֵן אֹיֵן)
 (בא) וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי שְׁנֵי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלֵי וְאֶת כָּל בַּיִת אָבִי)
 (גב) וְאֶת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי

(22) דעת זקנים מבעלי התוספות בראשית פרשת מקץ פרק מא

(גב) קרא אפרים. על שם אבות אברהם ויצחק שנא' בהם אפר. אברהם שנאמר ואנכי עפר ואפר. יצחק כאפר על גבי המזבח דאפרים משמע שתי אפרות. ולכך נקראו ישראל על שם אפרים שנא' הבן יקיר לי אפרים:

(23) שופטים פרק ה

(יד) מני אפרים שרשם בעמלק)

(24) תרגום יונתן שופטים פרק ה

(יד) מדבית אפרים קם יהושע בר נון בקדמיתא אגיא קרבא בדבית עמלק)

(25) ישעיהו פרק ס

(כ) לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף פי יקוק יהיה לך לאור עולם ושלמו מי אבליך)
 (כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעו מטעי מעשה ידי להתפאר)
 (כב) הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני יקוק בעתה אחישנה: (ס)

(26) ישעיהו פרק סא

(א) רוח אדני יקוק עלי יען משח יקוק אתי לבשר ענוים שלחני לחבש לנשברי לב לקרא לשבויים דרור)
 וילאסורים פקח קוח)
 (ב) לקרא שנת רצון ליקוק ויום נקם לאלהינו לנחם כל אבליים)
 (ג) לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר שמן ששון תחת אבל מעטה תהלה תחת רוח פקה וקרא)
 להם אילי הצדק מטע יקוק להתפאר

(27) ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תצט

א"ר יצחק שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה, מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם ליטול עצה מהם וחוזר מלך פרס ומחריב את כל העולם וכל אומות העולם מתרעשים ומתבהלים ונופלים על פניהם ויאחזו אותם צירים כצירי יולדה, וישראל מתרעשים ומתבהלים ואומר להיכן נבוא ונלך להיכן נבוא ונלך, ואומר להם בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם מפני מה אתם מתיראים אל תיראו הגיע זמן גאולתכם, ולא כגאולה ראשונה גאולה אחרונה כי גאולה ראשונה היה לכם צער ושעבוד מלכיות אחריה אבל גאולה אחרונה אין לכם צער ושעבוד מלכיות אחריה

(28) ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תצט

שנו רבותינו בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם. ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרחה עליכם שנאמר קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח ועליכם בלבד זרח ולא על עובדי אלילים שנאמר כי הנה החשך יכסה ארץ, באותה שעה מבהיק הקב"ה אורו של מלך המשיח ושל ישראל והולכים כלם לאורן של מלך המשיח ושל ישראל שנאמר והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחה, ובאים ומלחכים עפר מתחת רגליו של מלך המשיח שנאמר ועפר רגליך ילחכו, ובאים כלם ונופלים על פניהם לפני משיח ולפני ישראל ואומרים נהיה לך ולישראל לעבדים, וכל אחד מישראל אלפים ות"ת עבדים יהיו לו, שנאמר בימים ההמה אשר יחזיקו עשר אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם, שנו רבותינו עתידין אבות העולם לעמוד בניסן ואומרים לו אפרים משיח צדקנו אע"פ שאנו אבותיך אתה טוב ממנו שסבלת עונות בנינו ועברו עליך מדות קשות ורעות מה שלא עברו על הראשונים ועל האחרונים, והיית שחוק ולעג באומות בשביל ישראל וישבת בחשך ואפלה ועיניך לא ראו אור וצפד עורך על עצמך וגופך היה יבש כעץ ועיניך חשכו מצום וכחך יבש כחרס וכל אלו מפני עונות בנינו, רצונך יהנו בנינו מטובה זו שהשפיע הקב"ה לישראל, שמא בשביל צער שצער עליהם ביותר וחבשוך בבית האסורים אין דעתך נוחה מהם, אומר להם אבות העולם כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם ובשביל בניכם שיהנו מטובה זו שהשפיע הקב"ה לישראל, אומרים לו אבות העולם אפרים משיח צדקנו תנוח דעתך שהנחת דעת קונך ודעתנו

(29) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז עמוד ב

רבי שמעון בן יוחי אומר: אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם - תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה